Prima instanţă: Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni (jud. Natalia Doroftei)
Dosarul nr. 2r-2182/24
(2-23077520-02-2r-24072024)

D E C I Z I E

24 februarie 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Diana Corlăteanu și Lucia Bagrin

examinând, fără citarea părţilor, cererea de recurs declarată de recurentul Andrei Cotorobai, reprezentat de avocatul Constantin Turuta, împotriva încheierii Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 6 iunie 2024, prin care s-a respins ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Cotorobai împotriva Ninei Cotorobai, lui ***** și notarului Oleg Chetreanu, intervenient accesoriu notarul Galina Diaconu, cu privire la nulitatea actelor juridice,-

a c o n s t a t a t:

Poziţia instanţei de fond:

1. La 30 mai 2023, reclamantul Andrei Cotorobai, reprezentat de avocatul Constantin Turuta, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ninei Cotorobai, lui ***** și notarului Oleg Chetreanu, intervenient accesoriu notarul Galina Diaconu, cu privire la nulitatea absolută a testamentului nr. 695 din 26 februarie 2020, a certificatelor de moștenitori legali nr. 1-618 și nr. 1-619 din 8 aprilie 2021, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În ședința de judecată din 6 februarie 2024, pîrîta Nina Cotorobai a depus referința la cererea de chemare în judecată, dar și o cerere scrisă prin care solicită ca acțiunea civilă înaintată de Andrei Cotorobai privind constatarea nulității actelor juridice să fie respinsă ca tardivă. În ședința de judecată din 30 mai 2024, pârâții Nina Cotorobai și *****, cât și reprezentantul acestora, avocatul Denis Cecalenco au susținut cererea și au solicitat de a respinge ca tardivă cererea reclamantului Andrei Cotorobai, cu privire la constatarea nulității absolute a actelor juridice, pe motivele de fapt și de drept invocate în cererea depusă.
3. Prin încheierea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 6 iunie 2024, s-a respins ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Cotorobai împotriva Ninei Cotorobai, ***** și a notarului Oleg Chetreanu,

intervenient accesoriu notarul Galina Diaconu, cu privire la nulitatea actelor juridice.

Solicitarea recurentului:

4. Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la 20 iunie 2024 prin intermediul poștei electronice, recurentul Andrei Cotorobai, reprezentat de avocatul Constantin Turuta, a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 6 iunie 2024, ulterior fiind depuse și explicații suplimentare, în final solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a încheierii instanței de fond, soluționarea prin decizie a problemei respective și anume dispunerea respingerii cererii privind excepția de tardivitate.

Argumentele părţilor:

5. În motivarea recursului s-a indicat, că nu este de acord cu încheierea instanței de fond, o consideră ca fiind neîntemeiată şi ilegală, pasibilă de a fi casată.

Menționează că acțiunea a fost formulată în temeiul art. 337 alin. (1) din Codul civil, și anume că defunctul *****, la momentul întocmirii testamentului contestat, nu putea să conștientizeze pe deplin acțiunile sale ori să își exprime voința corespunzător.

Susține că doar o expertiză psihiatrică-legală post mortem poate da un răspuns dacă ***** avea discernământ la momentul întocmirii testamentului contestat.

Punctează că a făcut cunoștință cu testamentul abia la 31 ianuarie 2023, ca efect al prezentării acestui act de către notarul Oleg Chetreanu, la solicitarea în ordinea art. 119 din Codul de procedură civilă a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, în cadrul dosarului civil cu nr. 2-1592/21, în procedura judecătorului Corina Albu. Reieșind din acest fapt, reclamantul cunoștea despre textul testamentului menționat, precum și dispozitiile testamentare anume din data de 31 ianuarie 2023. Această dată este termenul de referință pentru prevederile art. 337 alin. (5) din Codul civil.

6. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza a fost repartizată spre examinare în ordine de recurs, judecătorului Ana Panov în mod automat-aleatoriu la 24 iulie 2024.
7. La 12 noiembrie 2024 prin intermediul poștei electronice, intimata Nina Cotorobai, reprezentată de avocatul Denis Cecalenco, a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea cererii de recurs.

Aprecierea instanţei de recurs:

8. Analizând motivele invocate în recurs şi studiind materialele dosarului, Colegiul civil consideră recursul întemeiat şi care urmează a fi admis, cu casarea încheierii primei instanţe şi trimiterea cauzei la judecare în fond în

același complet de judecată, din următoarele considerente.

9. În conformitate cu articolele 423, 424 alin.(1) şi 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, Curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului şi a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.
10. În conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii, recurentul respectând acest termen.
11. În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.
12. Totodată, în corespundere cu art. 186^1 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3) al aceluiași articolul, este în drept: a) să respingă recursul şi să menţină încheierea; b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.
13. Potrivit prevederilor art. 186^1 Cod de procedură civilă: (1) Cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.
14. După cum s-a indicat anterior, instanța de fond, prin încheiere, a respins ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Cotorobai împotriva Ninei Cotorobai, lui ***** și notarului Oleg Chetreanu, intervenient accesoriu notarul Galina Diaconu, cu privire la nulitatea actelor juridice, în temeiul art. 186^1 Cod de procedură civilă, invocând excepția de tardivitate ridicată de pârâta Nina Cotorobai, reprezentată de avocatul Denis Cecalenco.
15. Colegiul constată că instanţa de fond eronat a determinat termenul legal de prescripție, or, după cum este menţionat şi în conținutul acţiunii formulate de Andrei Cotorobai, **acțiunea este întemeiată pe prevederile art. 337 din Codul Civil, nulitatea actului**, și anume se invocă faptul că defunctul *****,

la momentul întocmirii testamentului contestat nr. 695 din 26 februarie 2020, nu putea să conștientizeze pe deplin acțiunile sale ori să își exprime voința corespunzător.

16. Conform prevederilor art. 337 alin. (1) din Codul civil, dacă legea nu prevede altfel, actul juridic încheiat de o persoană într-un moment în care nu putea să conştientizeze pe deplin acţiunile sale ori să îşi exprime voinţa poate fi declarat nul de instanţa de judecată. Alin. (2) prevede că actul juridic nu este anulabil în temeiul dispoziţiilor alin.(1) dacă el corespunde dorinţelor şi sentimentelor persoanei şi, totodată: a) face parte din categoria actelor juridice prevăzute la art.28 alin.(2) sau din alte categorii de acte juridice pe care, conform legii sau hotărîrii judecătoreşti, persoana ocrotită le putea încheia de sine stătător; b) a fost încheiat în numele persoanei de către reprezentantul său împuternicit; c) a fost încheiat de către persoana ocrotită cu încuviinţarea ocrotitorului provizoriu, curatorului sau tutorelui ori a mandatarului împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor sau, după caz, cu autorizarea consiliului de familie, a autorităţii tutelare ori a instanţei de judecată în cazul în care, conform legii sau hotărîrii judecătoreşti, actul juridic putea fi încheiat valabil doar cu încuviinţarea sau autorizarea respectivă. Potrivit alin. (3), moştenitorul poate cere anularea actelor juridice în temeiul dispoziţiilor alin.(1) doar în următoarele cazuri: a) dacă dovada diminuării sau lipsei discernămîntului rezultă din însuşi cuprinsul actului juridic; b) dacă, înainte de încheierea actului juridic, a fost depusă cerere de instituire a ocrotirii provizorii, curatelei sau tutelei ori a început să producă efecte un mandat de ocrotire în viitor în numele persoanei ocrotite. Alin. (4) prevede că în cazul în care moştenitorul, în temeiul dispoziţiilor alin.(1), cere anularea donaţiei sau testamentului, dispoziţiile alin.(3) nu se aplică. Iar potrivit alin. (5) al aceluiași articol, termenul de prescripţie extinctivă în cazul acţiunii în anulare înaintate de moştenitor **curge din momentul deschiderii moştenirii**, cu excepţia cazului cînd acesta a cunoscut sau trebuia să cunoască despre încheierea actului juridic înainte de acea dată.
17. La caz, recurentul-reclamant Andrei Cotorobai, atât în cererea de recurs, cât și în cererea de chemare în judecată, invocă faptul că a făcut cunoștință cu testamentul nr. 695 din 26 februarie 2020, abia **la 31 ianuarie 2023**, ca efect al prezentării acestui act de către notarul Oleg Chetreanu, la solicitarea în ordinea art. 119 din Codul de procedură civilă a Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, în cadrul dosarului civil cu nr. 2-1592/21, în procedura judecătorului Corina Albu.
18. Respectiv, Colegiul punctează că în speță, instanța de fond eronat a admis cererea privind excepția de tardivitate invocată de către pârâta Nina Cotorobai, reprezentată de avocatul Denis Cecalenco, și a respins ca tardivă

cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Cotorobai.

19. Așadar, instanţa de recurs reiterează că admiterea cererii de recurs, casarea încheierii și restituirea cauzei în instanță de fond la rejudecare, este unicul remediu legal pentru astfel de omisiuni de procedură civilă.
20. În așa împrejurări, încheierea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 6 iunie 2024, este în contradicție cu prevederile legale, îngrădește nejustificat accesul la justiție, garantat de art. 20 din Constituție, pasibilă de a fi casată cu restituirea pricinii în aceiași instanță de fond.

Reieșind din cele expuse și în conformitate cu prevederile articolelor 186[1] alin.(4) lit.b), 427 lit.b) și 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,-

D E C I D E :

Se admite cererea de recurs declarată de recurentul Andrei Cotorobai, reprezentat de avocatul Constantin Turuta.

Se casează încheierea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 6 iunie 2024 și se pronunță o nouă încheiere prin care:

Se respinge ca neîntemeiată cererea privind excepția de tardivitate ridicată de pârâta Nina Cotorobai, reprezentată de avocatul Denis Cecalenco.

Cauza se restituie la rejudecare în aceiași instanță în același complet de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei: Ana Panov

Judecătorii: Diana Corlăteanu

Lucia Bagrin